

Samenvatting

Het stuk over overheid en samenleving is best lang. De gemeente Leeuwarden wil in de samenwerking met de Leeuwarder samenleving zo duidelijk mogelijk zijn. Daarom is het hele verhaal hieronder kort en bondig opgeschreven:

- Wij willen de gemeente Leeuwarden mooier en beter maken voor iedereen. Dat doen we graag samen met iedereen in de stad, in de dorpen en in het buitengebied: bewoners, ondernemers en organisaties. We hopen dat we daarmee ook werken aan andere belangrijke dingen: aan het gevoel van Leeuwarders dat ze grip hebben op hun eigen leven en aan het vertrouwen tussen de gemeente Leeuwarden en de Leeuwarders. Ook als we verderop in deze tekst “Leeuwarders” gebruiken, dan bedoelen we daarmee steeds alle inwoners van de gemeente Leeuwarden: in de stad/wijken, in de dorpen en in het buitengebied.
- De gemeente Leeuwarden en de Leeuwarders hebben op veel verschillende manieren met elkaar te maken. In dit stuk gaat het over drie van die manieren:
 - De dienstverlening van de gemeente: als je als Leeuwarder iets wilt weten of nodig hebt.
 - Bij participatie: daarmee bedoelen we meedenken, meepraten en meedoen van bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daar maken we werk van als de gemeente een plan heeft waar Leeuwarders bij betrokken worden. Maar het geldt ook als Leeuwarders een plan hebben, waar ze de gemeente bij nodig hebben.
 - Bij (nieuwe) democratie: als de gemeente Leeuwarders betreft bij het nemen van besluiten.
- Hoe we de dienstverlening, participatie en nieuwe democratie het beste kunnen aanpakken is in iedere situatie verschillend. Het moet passen bij de Leeuwarders waar het voor bedoeld is. Dat maakt het ook best ingewikkeld om het goed te doen: elke situatie is anders en vraagt een eigen oplossing.
- Gelukkig heeft de gemeente de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met dienstverlening en participatie. Daarvan hebben we geleerd en er gebeuren veel goede dingen. Maar we vinden dat het beter kan en beter moet.
- Voor dienstverlening is de bestaande dienstverleningsvisie opnieuw tegen het licht gehouden en vernieuwd. De menselijke maat staat voorop. We vermijden zware procedures zoveel mogelijk: als we het snel, praktisch en in begrijpelijke taal kunnen oplossen, dan doen we dat. Waar nodig, geven we extra tijd en aandacht om de situatie en wens te begrijpen. Er wordt goed gekeken naar (de belangen en de behoeften) van degenen die gebruik maken van de gemeentelijke dienstverlening, er is aandacht voor de werkwijze die we daarbij hanteren en zo nodig wordt die verbeterd/vernieuwd. De dienstverlening volgt zijn eigen traject (programma Dienstverlening) en in dit stuk zult u het verder alleen zijdelings tegenkomen. Desondanks benoemen we dit onderdeel nadrukkelijk: het is van belang in de relatie overheid en samenleving, en voor veel mensen is dat verreweg het belangrijkste deel van die relatie.
- Bij participatie willen we doorgaan op de ingeslagen weg en de goede ervaringen die we hebben opgedaan in het meedenken, meepraten en meedoen beter en vaker gebruiken. Dat Maar we willen binnen de gemeente wel een paar dingen verbeteren:
 - Bij elk plan, elke klus en elk beleidsstuk wordt vooraf goed nagedacht over participatie: wat gaan we daarin doen? Voor de ambtenaren die werken aan zo’n plan, klus of beleidsstuk is er al een participatieleidraad, voor initiatiefnemers komt er één.

- We houden rekening met het feit dat meer participatie voor een klein deel van de Leeuwarders niet betekent dat ze meer mee kunnen doen. Als je geen tijd of geen ruimte in je hoofd hebt om mee te doen, dan versterkt dat het gevoel dat je geen grip op je leven hebt.
- We zorgen ervoor dat bij plannen, klussen en beleidsstukken in het voorstel aan Burgemeester en wethouders en aan de gemeenteraad aandacht is voor meedenken, meepraten en meedoen:
 - Wat is er aan meedenken, meepraten en meedoen gedaan?
 - Voor welke Leeuwarders was dat bedoeld?
 - Wat vonden deze Leeuwarders ervan?
 - Wat heeft de gemeente daarmee gedaan?
 - Hoe heeft de gemeente de mensen die meedachten, meepraatten en meededen verteld wat er met hun opmerkingen gedaan is?
- Samen met de Leeuwarders willen we ook een aantal nieuwe dingen aanpakken en daarvoor hebben we ook budget beschikbaar:
 - We organiseren een jaarlijkse Leeuwarden-praat-mee-dag waar participatie en democratie centraal staan. We nodigen actieve bewoners, ondernemers en organisaties uit; de wethouders, de raadsleden en de ambtenaren doen actief mee in het gesprek. De dag brengt nieuwe ideeën en lost problemen op. Maar we bespreken ook ieder jaar de staat van participatie en democratie in Leeuwarden en bekijken met elkaar wat we daaraan moeten doen.
 - We zorgen dat we zo werken dat alle Leeuwarders mee kunnen praten over de onderwerpen die voor hen belangrijk zijn: meedenken, meepraten en meedoen vinden we voor iedereen belangrijk. We zetten op weg naar European Youth Capital 2028 nu eerst in op jongeren. Voor de projectdagen van Tienskip is extra budget nodig omdat heel veel jongeren daar aan mee doen. En we willen een nieuwe manier ontwikkelen om jongeren te betrekken bij beleid en plannen. Uiteraard zetten we jongeren daarbij aan het roer.
 - We willen kijken wat de beste manier is voor bewoners in de wijken en dorpen om mee te praten, denken en werken bij plannen van de gemeente. In een aantal wijken en dorpen werken bewoners al op nieuwe manieren samen. We laten een onderzoek doen naar wat de Leeuwarders in de wijken en dorpen zelf willen en wat volgens hen goed werkt. Want we vinden het belangrijk dat bewoners zelf bepalen hoe hun mening doorklinkt bij de gemeente. Het onderzoek willen we laten uitvoeren door een onafhankelijke organisatie en willen we laten begeleiden door een groep Leeuwarders: vanuit de wijkpanels en dorpsbelangen, maar ook andere Leeuwarders uit de wijken en dorpen.
- Bij (nieuwe) democratie gaan we een aantal dingen doen die goed passen bij onze manier van werken:
 - Bij bouw- en inrichtingsplannen in de wijken en dorpen nemen we vaker een voorbeeld aan hoe het ging zoals bij Steenslân in Stiens. Daar werden het dorp en de toekomstige bewoners betrokken bij de plannen. Het uiteindelijke voorstel hield goed rekening met de wensen en opmerkingen van alle betrokkenen. Daarom besloot de gemeenteraad het plan als hamerstuk aan te nemen. Ook in andere plannen konden mensen meepraten en actief meedoen aan het maken van plannen, bijvoorbeeld bij Nieuw Oud Oost, Stationsgebied, Ruimte voor Romte en de Prinsentuin. Zo willen we vaker bouwplannen voorbereiden.
 - In Leeuwarden Oost werken we als gemeente samen met veel partners aan een nieuwe toekomst voor de wijken, met daarbij steeds het belang en de vragen van de bewoners in het achterhoofd. Daarbij is er veel aandacht voor het meedenken, meepraten en meedoen van de Leeuwarders die in die wijken

wonen. In Leeuwarden Oost gaan we op zoek hoe we deze Leeuwarders een duidelijke stem kunnen geven in wat er in hun wijken concreet gebeurt: we willen daar graag nieuwe dingen uitproberen. We hopen dat dat mooie resultaten oplevert. We zijn ook al begonnen: door bijvoorbeeld De Nieuwe Route-aanpak van Anke Siegers in te zetten bij de ontwikkelingen rondom het MFC in de Vrijheidswijk.

- We zouden ook graag in een gebied buiten de stad een nieuwe aanpak rondom participatie en nieuwe democratie uitproberen en vanuit de gemeente ondersteunen. We zoeken daarvoor in 2025 een gebied met een aantal dorpen/dorpsbelangen die dit gezamenlijk willen verkennen en op willen pakken.
- De belangrijkste dingen die we willen bereiken staan hierboven: daar gaat het om hoe we als gemeente onze manier van werken willen aanpassen. Maar we willen ook een aantal kleinere dingen vaker doen of uitproberen. Hier gaan we de komende tijd mee aan de slag:
 - iets dat moet: we maken een nieuwe Verordening Participatie, met regels voor alle participatie die de gemeente doet.
 - iets dat helpt: de bestaande Participatieleidraad voor ambtenaren krijgt een Participatieleidraad voor andere plannenmakers dan de gemeente.
 - iets digitaals: op internet willen we vaker Leeuwarders mee laten denken over onderwerpen, via De Stem van Leeuwarden. Als dat een beetje kan combineren we online-meedenken met echt contact met mensen: dat werkt het beste.
 - iets waar je echt rekening mee moet houden: voor iedereen begrijpelijk schrijven en uitleggen. Dit is niet nieuw, we werken hier al een aantal jaren aan.
 - iets dat handig is, namelijk weten wat werkt: de gemeente doet al veel aan participatie. Maar wat werkt goed in welke situatie? Dat willen we uitzoeken bij projecten en klussen die we doen. Wat ging goed? Wat is mislukt? En waarom? De lessen die we daarbij leren én de mooie voorbeelden die we hebben delen we met zoveel mogelijk mensen.